

PL 3

Z projevu Jana Wericha prosloveného v dubnu roku 1968 na Židovské radnici v Praze během zahájení výstavy o tisícileté přítomnosti židů v českých zemích.

„Považoval jsem a považuji stále za největšího nepřítele člověka blbost. A z blbosti se narodil antisemitismus. Já nejsem tak vzdělaný jako pan Sartre a stovky jiných filosofů, abych mohl rozřešit nebo objasnit kořeny antisemitismu. Ale vím pudově a vím to jistě, že antisemitismus je jednou z největších příčin neštěstí lidstva. A vůbec ne proto, že ubližuje židům, ale proto, že dovoluje hlupákům, zlým blbcům, nečestným a špatným zbabělcům zbavovat se pocitu méněcennosti. Přitom méněcennosti, která je zasloužená a které se nikdy nezbaví. Antisemita je v podstatě nešťastný člověk. Antisemitismus nezpůsobují židi, protože nejde vůbec o židy. Neboť, jak řekl Sartre - nemýlím-li se - kdyby židé nebyli, antisemita by si je musel vymyslet. Je pochopitelné, že po zvěrstvech, kterých se dopustil nacismus, by nebylo ani chytré ani výhodné se hlásit k antisemitismu. A proto vynalézáme slova. Nová slova, vymyšlená prodejnými nebo vystrašenými žurnalisty, hloupými ideology, kterými nahrazujeme slovo antisemitismus. A to nám dovoluje, abychom na jedné straně oficiálně kladli věnec na hrob židům, umučeným fašismem, a současně nazývali Izrael agresorem...

Byli a ještě dlouho budou antisemiti. Jestliže tu dneska stojím a mluvím o antisemitismu, ze kterého se rodí fašismus, tak to není proto, abych bránil židy. Nebo abych se je snažil ochraňovat. Protože, zaplat' Pán Bůh, židi ukázali, že se bránit umějí a že se bránit chtějí. Když v minulém století pan profesor Tomáš Garrigue Masaryk se angažoval v tak zvaném Hilsnerově procesu, vyčítali mu někteří čeští hlupáci, že je zaprodanec židů. Masaryk jim prý odpověděl, že to nedělá proto, aby chránil židy, ale aby chránil českého člověka před hlupáctvím. Těžko by se to dalo říci lépe. Já jsem byl vždycky nepřítelem antisemitismu, protože jsem ho považoval a považuji dodnes za svého vlastního nepřítele /.../ Antisemitismus je avantgarda fašismu. A činem obojího je násilí. Útlak /.../ Židé nikdy nebyli národ násilníků. Nenajdete v židovské kultuře nic nehumánního. To, co rádi označujeme za křesťanský projev lidskosti, má v židovské historii své dávné vzory. Podle mého soudu židé nebyli a nejsou nijak zvláštní lidi. Vždycky to byli normální lidi v nenormálních podmínkách. Proti přesile fyzické síly, která je obklopovala, se bránili úsilím vyrovnat se silou ducha. A tak tomu je i u českých židů /.../ Antisemitismus je nepřítel svobody a svobodní nebudeme - ani my, ani nikdo jiný, dokud nebudou na světě plnoprávní lidé, to znamená i židé. Pokud židé po celém světě nebudou jisti svým životem a svou existencí, nebude na světě svobody.“

Pokuste se Werichovy argumenty odmítající antisemitismus zformulovat do stručných hesel.